

■ Herci Divadla Na Jezerce a jejich hosté měli radost z nadšeného publika.

Res publica na Jezerce

PŘIPRAVILA MICHAELA GÜBELOVÁ, FOTO IVAN KAHUN A JANA PERTÁKOVÁ

Jan Hrušínský, principál Divadla Na Jezerce, se podílel na slavných představeních *RES PUBLICA I.* (Jak jsme nezažili 20. léta) a *RES PUBLICA II.* (Jak jsme zažili 60. léta), která v předrevolučních letech 1988 a 1989 odvážně uvádělo pražské Realistické divadlo do té doby, než byla státní moc zakázána. Na ně soubor Divadla Na Jezerce navázal a ke stému výročí republiky připravil a v předvečer výročí listopadové sametové revoluce pouze jedinkrát uvedl *RES PUBLICA III.* s podtitulem *JAK BYCHOM NECHTĚLI ZAŽÍT BUDOUCÍ LÉTA.* Večer věčně aktuálních úryvků, citací, veršů a písní (Masaryk, Čapek, V&W, Milada Horáková, Václav Havel, Suchý, Holan, Skácel, Hrabě, Seifert, Radok, Krejča, Topol, Čáslavská, Aškenazy, Jan Zajíc, Wernisch, Erik Tabery, Igor Lukeš, Kryl, Mišík a další) obohatil Jan Hrušínský následujícím vlastním textem.

Čehona dostal medaili

Začalo to destrukcí. Bouráním Rakouska-Uherska. Jak známo, Čehona byl občan pilný. Hrdě nosil na klopě vyznamenání od

císaře pána, které dostal za ochotu a loajalnost ke státnímu zřízení. K mocnářství. Miloval pocit důležitosti, který se s medailí dostavil. Prototyp ochotného a všeho schopného člověka, který ještě ráno 28. října

1918 bránil monarchii. Pohoršoval ho hluk padajících státních znaků, které neukázněně Češi nadšeně strhávali z fasád domů po celé zemi. Čehona zbožňoval pořádek a vydal se jej do ulic bránit. Když zjistil, že Rakousko padlo a nic z něj už nekouká, opatrně sňal z kabátu medaili za zásluhy a vrátil se domů jako československý vlastenec. Horlivě odstraňoval mariánské sloupy i sochy maršálka Radeckého, vypořádal se s Ferdinandovými třídami i mosty Františka Josefa a ochotně plival na všechno, co připomínalo nenáviděný žalář národů. Rakousko. Tři sta let v něm trpěl!

Pilného občana Čehonu hrál v roce 1938 v Osvozeném divadle můj dědeček, Rudolf Böhm-Hrušínský. Tatínek mého tatínka. Voskovec a Werich do hry *PĚST NA OKO* využili verš z Rakousko-uherské hymny: „čeho nabyl občan pilný?“ a Čehona byl na světě. Jenže to už zbýval jen necelý rok do chvíle, kdy československé úřady (nikoli nacistické, ale československé úřady) odebraly v listopadu 1938 Jiřímu Voskovicovi licenci k provozování divadla a milované Osvozené bylo zlikvidováno. Voskovec

■ Zahrál a zazpíval Adam Mišík.

■ Účinkovali i vzácní hosté: diplomat Petr Kolář a generál Petr Pavel.

a Werich museli emigrovat do USA. Po vzoru sousední Říše začali Čehonovi zčista jasna vadit Židé. Najednou se všude roztahovali. Ve Vlalce o nich psali, že jsou nečistí. A parazitují prý na lidech. Tak s nimi Čehona zatočil. Milovaný Hugo Hass vyletěl na hodinu z Národního divadla a tisíce dalších, neznámých lidí, musely opustit svá zaměstnání, živnosti i domovy. Aby nepohoršovali. Na pár dní se mobilizovalo na obranu mladé vlasti. Aby se neřeklo. Mezitím se pan Čehona učil zdvihát pravici, aby včas pozdravil nový pořádek. Německy ještě trochu uměl a na donášení do Pečkárny přece také nic špatného není. To dělal už za starého Rakouska.

Hitlerův wehrmacht a Stalinova Rudá armáda přepadli Polsko a začala druhá světová válka.

Ani ta netrvala věčně. Nové pořádky minuly, gestapo i Hitler byli v pekle a Čehona s nadšením vítal Voskovec a Wericha, dr. Beneše a především Stalinovu Rudou armádu. A za ní armádu NKVD. Ukázalo se, že všechno dobré, co na světě bylo, zařídil Sovětský svaz a bylo třeba se s tím smířit. Soudruh Čehona dostal legitimaci KSC a místo kamarádů z Pečkárny měl náhle plno soudruhů u Státní bezpečnosti.

Mezi Čechy a Slováky. Ostatně s mnohými se znal už z protektorátu. A zase začal nový život. Voskovec znovu emigroval do USA a místo tisícileté říše tu bylo přátelství na věčné časy, tentokrát se Sovětským svazem. Ale jak víme, i věčné časy utekly docela rychle. Pár procesů a poprav v padesátých letech, sovětská okupace v šedesátém osmém roce, normalizace v sedmdesátých a osmdesátých – a věčné časy byly pryč.

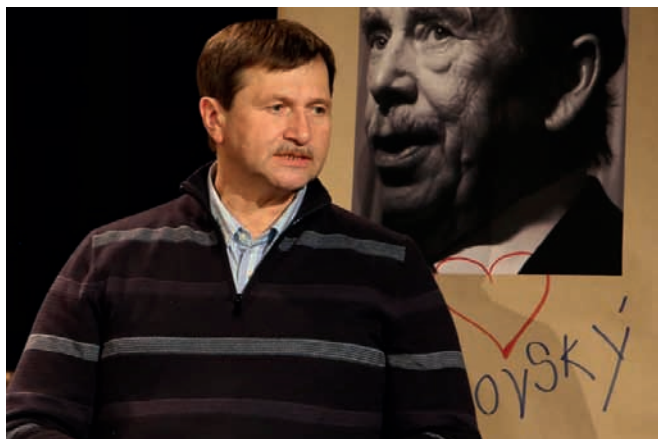
Hned v listopadu 1989, ještě jako obětavý agent StB se Čehona přihlásil k sametové revoluci a jako jeden z prvních lidí v ČSSR začal podnikat. A dařilo se mu. Svoboda byla tak krásná! A kapitalismus! Tolik přátel v nejvyšších kruzích! Jen ten Havel kdyby neotravoval s těmi svými pravdami. A těch státních peněz co všude najednou bylo! Jen je podojit. A Čehona dojel a dojel. Trochu mu chybělo staré dobré donášení, ale věřil, že i to se podaří znovu zavést. A podařilo se. Havel je sice stále živý, i když už dávno umřel. No vážně! Každou chvíli mu někde na světě odhalí bustu, náměstí, ulici nebo letiště či lavičku. Ale na Čehonu nemá. Ten se totiž přátelil s prezidenty, co přišli po Havlovi – a to už jsou jiní sekáči. Zdá se, že čas donášení a malého náckovství je zpět.

Současný prezident otočil kormidlem prudce na východ. Do Ruska a do Číny. Jeden prezidentův poradce je opravdový Číňan, sice trestně stíhaný, ale Číňan! A všichni ostatní zemanovci jsou skoro Rusové. Čehonovi z čista jasna začali vadit muslimové. Uprchlíci ze Sýrie, i malí sirotci, kterých se do Čech prý valí stovky milionů. Říkal to prezident, tak je to pravda. V Parlamentních listech psali, že uprchlíci jsou nečistí. A parazitují prý na nás, na lidech. Tak s nimi Čehona zatočí. Jako s Židy za protektorátu. Ostatně čas nových pořádků je tu. Čas pilných občanů Čehonů.

Jsou zkrátka mezi námi už sto let. Nezničitelnost a přizpůsobivost pilných občanů je třeba ocenit. A tak pilný občan Čehona dostal 28. října 2018 na Hradě od pana prezidenta státní medaili, jak od císaře pána. Ke sto letům Čehony. Pan prezident mu ji za zásluhy připnul na klopu a Čehona ji nesundá, dokud se poměry u nás nezmění a z cesty na východ se nevrátíme zpátky na cestu k západním demokraciím. Už aby to bylo.

Ale pěkně jsme to slavné jubileum oslavili.

Jan Hrušínský, říjen 2018 ✘

■ Jan Hrušínský čte **ČEHONU**. Hrál i v obou představeních **RES PUBLICA** v Realistickém divadle, také se podílel na výběru textů.

■ Mezi hosty v divadle byl senátor Jiří Drahoš s manželkou.